

ELŐFIZETÉS
MELYBEN ÉS VIDÉKEN
Egy évre ... 300 korona.
Fél évre ... 150 korona.
Egy negyed évre 75 korona.
Egy hónap ... 25 korona.

Nyitólát kölcsönfolyók
megállapodás szerint.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSEG:

Aradi és eszaki egyetemi
vasutak palotájában.

TELEFON-SZÁM: 201

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Résevény-
Társaság.

Bulevardul Regale Ferdin-
and I. (József 16h-ut 22).

TELEFON-SZÁM

Arad, 1920.

Főszerkesztő:
Stauber József.

Szombat, augusztus 14.

Elhalasztották a korona beváltását.

BUCURESTI. A szenátus augusztus 10-iki ülésén foglalkozott a koronabeváltási törvényjavaslattal. Alexe parasztpárti képviselő a javaslattal szemben azt az indítványt tette, hogy a parasztok és kis egzisztenciák koronát 1:1 arányban, míg a háboru alatt meggazdagodottak és a pénzintézetek koronamennyiségét kedvezőtlenebb arányban váltják be. Poloni képviselő szemrehányást tesz a kormánynak, hogy a beváltás nem előbb kezdődött meg, mert ez a késedelem okozta a koronának olyan nagy fűrészt. Javasolta, hogy a koronát 1:1 arányban váltják be. Dr. Liviu Miksa ugyancsak 1:1 arányban kéri a korona beváltását, de ezzel szemben azt kívánja, hogy a hadigazdagokat súlyos adóval sújtsák. Take Ionescu válaszolt a felszólalásokra és kifejtette, hogy nem szabad összekeverni a koronabeváltást a hadi nyereségadóval, mert ez sok igazságtalanságra vezetne. Sokan a készpénzüket részvényekbe és ingatlanokba fektették és így, célszerűbb, ha a nyereségadót csak a pénzbeváltás után fogadják szabályozni. Take Ionescu kifejti még, hogy lehetetlen a koronát 1:1 arányban beváltani, mert ma a koronának semmiféle értéke nincsen, ennek oka pedig a nagymérvű csempészes, amelynek azonban nemcsak kizárólag Bukarest és Galac volt a főszékhelye, hanem különösen Budapest és Fiume voltak fő csempészesi központok. Beszéde végén a miniszter megígéri, hogy a szegényebb néposztály kedvezményben fog részesülni, mert készpénzt fognak kapni, míg a nagyvagyonúak nagyjából kincstári jegyeket kapnak, ezt is fokozatosan. Kifejtette még Take Ionescu, hogy a beváltásnál különös gondot fordítanak a 10.000 koronásokra, mert ezeknek legnagyobb része csempészes útján került román területre és az ilyen bankjegyek száma több milliárdra rug. Aki utoljára lesznek a tízezer koronások birtokában, meg fogják érezni ezt. Több képviselő a beváltás arányáról is érdeklődött a miniszterelnöknél, aki kijelentette,

hogy a beváltásnál a napi árfolyammal valamivel többet adnak a koronáért.

BUCURESTI. A szenátus ülésének pár napra való felfüggesztése következtében a Koronabankjegyek beváltását elhalasztották.

Előkészületek a korona beváltására Aradmegyében.

A pénzügyminiszteriumból a vármegyei prefekturára a napokban távirati rendelet érkezett, amelynek értelmében a korona beváltási előkészületek véget értek augusztus 15-étől 19-ig mindenkinek be kell jelenteni a rendelkezésre álló beváltandó pénzkészletet. A prefektus a községbírákat a rendelkezés keresztülvitelének megbeszélésére hívta össze. Az értekezleten, melyen dr. Crisan Aurél prefektus elnökölt, megalakították a helyi bizottságokat, amelyeknek az lesz a feladata, hogy a rendelkezésre álló pénzkészletből bejelentések alapján pontos kimutatást készítsenek. A helyi bizottságok névsorát e hó 14-ig a községeknek be kell terjeszteni a bizottságoknak, amelyek a községi előjárások mellett működnek, a pap, a jegyző és a tanító lesznek

A szenátus tegnap ülésében megszavazta ugyan a vonatkozó törvényjavaslatot, ám a beváltásra most sem kerül sor, mert a kormány szeptember 1-e utánra halasztotta a munkálatok megkezdését.

a tagjai. Augusztus 15-én már meg is kell kezdeni a munkálatokat, s a nyilatkozatok beszédését öt nap alatt el kell végezni. Öt nap alatt tiszta képet kell kapnia a vármegyének egész pénzkészletéről. A tényleges pénzkészletéről szóló kimutatásokat az illetékes adóhivatalokhoz kell sürgősen beterjeszteni. A bizottságoknak már most el kell készíteni a 40 százalékos beszámolójáról a nyugtákat. A 40 százalékról szóló bonokat három, esetleg hat hónap múlva váltja be a kormány. Az adóhivatalok fogják közölni veendő rendelet alapján a beváltás végleges arányait és a beváltás hamarosan bekövetkező kezdetét. A városi tanács a bejelentésre valószínűleg holnap adta ki az utasításokat.

Magyarországon elrendelték tíz évfolyam mozgósítását.

(Franciaország támogatja Magyarországot?)

BÉCS. Budapesti lapok nyomán a bécsi sajtó azt a hírt közli, hogy a magyar nemzetgyűlés jóváhagyta az 1880-1890. évfolyamok mozgósítására vonatkozó rendeletet. A mozgósítás céljáról eddig még semmi pozitív hír nincsen. Ezzel kapcsolatban egy külföldi nagy lap arról ad hírt, hogy Franciaország kész közreműködni abban, hogy Magyarország a legsürgősebb hirtel kapja meg a külföldtől, ha

ezzel szemben Magyarország átengedné vasutait Franciaországnak, amely ezáltal bizonyos protekturát gyakorolna az ország felett. A Wiener Allgemeine Zeitung írja: A magyar államvasutak átvételére egy angol, francia és belga vállalkozókból álló konzorcium alakult meg. A tárgyalások előrehaladt stádiumba jutottak és a végleges megoldást csak egy parlamenti csoport oppozíciója akadályozza.

Hamis bélyegzésű ezresekkel fizet az aradi posta.

A pénzügyminiszteriumok kifizetése hónapokig szünetelt az aradi postán. Most azután megkezdődött a hónapok óta felszaporodott pénzesutalványok kézbesítése. A posta a pénzeket ezresekben fizeti ki, ami még nem lenne baj, de sokkal nagyobb baj az, hogy a posta által kiutalt ezres bankjegyek egyrésze hamis bélyegzésű. A kereskedők nem fogadják el a részükre érkezett pénzküldeményeket, mert ar-

ról értesültek, hogy a beváltásnál a hamis bélyegzésű ezresek nem fogadják el a beváltóbizottságok. Nem hisszük, hogy ez célzatos lenne a posta részéről, felhívjuk azonban a postafőnökség figyelmét erre a jelenségre, s hisszük, hogy ez az állami intézmény gondoskodni fog arról, hogy a közönség rendes bélyegzésű pénzt kapjon.

Románia nem kezd háborút.

Megirtuk, hogy a szovjetkormány jegyzéket intézett a román kormányhoz, amelyben felkérte, hogy magatartásáról adjon felvilágosítást és felhívta békétárgyalásra. Osierin — amint most Bukarestből jelentik — egy újabb jegyzékben azt fűzte hozzá az eddigiekhez, hogy a moszkvai kormány jóakarátának jeléül Romániára bizza a tárgyalások helyének és időpontjának megállapítását. Averescu tábornoknak tegnap a kamarában tett nyilatkozatából kitétni, hogy az orosz kormány egy kiküldöttje Bukarestben van és a román kormány vele már érintkezésbe is lépett. A második távirat megérkezése után néhány órával Take Ionescu megfogalmazta és a király és miniszterelnök jóváhagyása után el is küldte a kívánt választ. Ez a jegyzék azt mondja, hogy Románia nem tekint az orosz kormányra, hanem magát Oroszországgal hadban állónak, ennél fogva a román kormány nem kezdhet olyan békétárgyalásokat, melyek sohasem létező háborút volnának hivatva befejezni. Míg Oroszország és Románia között békeállapot van, nincs egyéb szükség, minthogy ez elismertessék. Ez elismerés pedig történhetik a kormányok, vagy kölcsönös meghatalmazottak által. A jegyzék hozzátesszi, hogy habár Románia azt a nézetet vallja, hogy Oroszországgal békeállapotban van, mégis hozzájárult ahhoz, hogy a londoni konferenciára elküldje meghatalmazottait. A jegyzék azal fejeződik be, hogy a jelenlegi tényleges és jogi helyzetben Romániának semmi megövezni valója Oroszországgal. Egyes lapoknak az a híre, hogy a Dnyeszter mentén román csapatok megtámadták volna az oroszokat, teljesen alaptalanok.

Miért szüntették be a Magyarországon elleni bojkottot?

WIEN. Az „Arbeiterzeitung“ a nemzetközi szakszervezeti szövetségnek Ausztria szervezett munkásságához intézett manifestumát közli, melyben hangsúlyozza, hogy a Magyarország elleni bojkottot megszakítják, mivel a szakszervezeti internacionálé még nem elég erős, hogy a jog és emberiségért folytatott küzdelemben győztes lehessen. A manifestum az osztrák munkásság iránti felelősségéért és önfeláldozásáért elismerését fejezi ki és klemeli, hogy Jugoszlávia, Csehszlovákia és a többi Magyarországgal nem szövetséges állam munkássága nem mutatott oly erőt, mely elegendő lett volna arra, hogy az uralkodó osztályokat kényszerítse a Magyarországon elnyomottak érdekében való intervencióra.

A kamara ülése.

BUCURESTI. A kamarában tegnap külügyi vita volt Take Jonescu külügyminiszter, azután pedig a munkásügy volt napirenden Trancu Jasi munkásminiszter távollétében. Képviselő elég szép számmal volt jelen s a karzaton is volt közönség. A külügyi vitáról már tegnapi számunkban beszámoltunk. Averescu nagyon begombolkozott nyilatkozatot tett. Kijelentette, hogy Oroszország békeajánlatot tett és hogy a tárgyalások folynak. Bessarabiára vonatkozólag Románia szuverenitása el van ismerve, de a szövetségesek a szerződés aláírását halogatták, pedig Románia minden kötelezettségének eleget tett. Bejelentette a miniszterelnök azt is, hogy intézkedések történtek, melyek nagyobb támadás esetén is megfelelnek hivatásuknak. Majd a munkáskérdés, a konfliktusok elintézéséről szóló vita folyt tovább, mely ellen két, mellette pedig egy szónok szólalt fel. Egy kis személyeskedés után Marzescu a postások sztrájkjáról szólva azt mondta, hogy a kormány a vörös szindikátusok málmára hajtja a vizet és hogy támaszt adta annak, hogy ilyenmí konfliktusok elkerülésére nem képes. Averescu válaszolt, az ülés ezzel véget is ért.

Hacker és Olariu az ügyészségen.

A rendőrség Hacker Mór árvizsgálóbizottsági tag visszaélései ügyében befejezte a nyomozást. Az ügy azonban új fordulatot vett, amennyiben a nyomozás során felmerült gyanukok alapján letartóztatták Olariu Jusztint, az árvizsgálóbizottság másik tagját is. A mai nap folyamán mindkettőt átkísérték az ügyészségre.

A mai valutapiac.

Arad: Lei 360, márká 400, dollár 155—158. Temesvár: Lei 361, márká 396, dollár 158—160. Bucuresti: Korona 27.25—27.50, márká 108, dollár 43—44.

MŰVÉSZET.

* Horváth Nesi vasárnap este lejelez be aradi vendégszerelését a Csókbak-terben. A jövő héten lesz egy bemutató és egy vendégszerelés a nyári színházban. Hétfőn este Fáy Blanka fiatal színésznő mutatkozik be az aradi közönségnek a Legszébb kalandban és a hét végén Kardos „Eva és a férfiak” című pompás színjátékát mutatja be a színházban.

* A Szendrey-pár búcsúfelfröccs alkalmával meleg ünnepségen fog kifestést adni az aradi közönség az érdemes színészpár iránt érzett szeretetének és nagybecsülésének. A kivételes nagy érdeklődésre való tekintettel a két ünnepségszám között már pénteken elkezdte árusítani a színház pénztár.

* A Modern Kabaré kerthelyiségében ma harmadszor került bemutatásra a nagyszabású új fehér műsor, amelynek minden eddigi előadását nagy közönség tapsolta végig. Színpadon: „A primadonna cselédje” és „Az orr” című kacagtató boházatok.

* A görbe nap szenzációja. A „Marli” nyeremény szám. Egy szám ára 300 korona. I. Húzási nyeremény 1000 korona. VI. Húzási nyeremény vissza kapja pénzét. VII. Pényszeremény egy fajtá 30000 korona értékben.

Sztanykovszky újabb vallomása Friedrich ellen.

BÉCS. A Biróság a Ház mentelmi bizottságához fordult sürgős felterjesztéssel, amelyben Friedrich István mentelmi jogának azonnali felfüggesztését és kiadatását kérte. A nemzetgyűlés helyt adott a kérésnek, felfüggesztette Friedrich mentelmi jogát és elrendelte kiadatását. A Tisza-pör tárgyalásáról egyébként a „Morgenzeitung” tudósítja a következőket: Sztanykovszky, aki múlt év augusztus közepe óta van letartóztatásban, elmondta, hogy a rendőrség éheztetéssel, súlyos ütésekkel olyan vallomást csikartak ki tőle, hogy a gyilkosság terve nem Friedrich Istvántól, hanem a tizenegyes katonamentestől származott. A folytonos kínzások hatására azt mondta jegyzőkönyvébe azt, hogy Kéri Pál és Fényes László készítették a gyilkosság forralt, holott az ötlet és a kivétel minden pontja Friedrich agyában született meg. A rendőrség, amikor először kimondotta Friedrich nevét, rettenetesen összeverték: Friedrich akkor miniszterelnök volt, nem is na-

gyon mert ellene vallani. De mellette sem tett vallomást és nem akarta Hüttner néhány hazug állítását igazolni. Akkor két éjszaka nem hagyták aludni. A harmadik napon vallott, mint a parancsolat. Amit kívántak, azt mondotta jegyzőkönyvébe. Mikor aztán a rendőrségről átvitték a Markó-utcába, Kovács vizsgálóbíró előtt mindent visszavont és elmondta mindazt, amit Friedrichről tud. Két napra rá meghalt Kovács vizsgálóbíró, ledobták az emeletről.

Később a vádlott az ügyész Kérésére elmondja, hogy Károlyi Mihályt is jól ismerte a merénylet előtti napokban beszélt vele és az a benyomása, hogy tudomása volt a tervezett gyilkosságról. Állítja, hogy Horváth-Szerovits pénzt kapott több ízben Friedrichtől, de arról, hogy Hettyey Lajos, az akkori székfőnök is pénzt kapott, nincs tudomása.

A tárgyalást egyelőre folytatják. Nem letartóztatva azonban, hogy a nyári bírósági szünet idejére csakugyan születelnek a tárgyalások.

Szenzációs letartóztatások

a valutacsempészés ügyében.

Öt napi szakadatlan munka után a rendőrség befejezte a nyomozást a nagyszabású valutacsempészés ügyében. Az ügy szereplői már legnagyobb részben az ügyészségen vannak. A főbb gyanúsítottakat még tegnap délelőtt átkísérték az ügyészségre, amely tovább folytatja a vizsgálatot. Ma az ügyészség is elrendelt két új letartóztatást, ami még a tegnapi nap folyamán meg is történt. Ezeket a szereplőket már a rendőrség nem hallgatta ki. A rendkívül szövevényes és komplikált ügyben eddig tíznél több letartóztatás történt, közöttük három nő, valamennyien úri családok tagjai. Mint megírtuk, a csempészési ügy központjában Lázár Gyula, az aradi járás főszolgabírója szerepel, aki az utóbbi időben gyakran járt autón Magyarországra. Legutóbbi útja alkalmával Budapestről visszatérte fogta el a rendőrség, Gritta rendőrfőfőktus közreműködésével. Az Aradon összevásárolt valutákat ugyan is Budapestre szállították Lázárék, ott lebélyegezték magyar pénzért eladták és a magyar ezrekre hamis román bélyegzőt ütöttek. A rossz bélyegzésű pénzzel aztán újabb valutákat vásárolták. Utjukat 2—3 hetenként tették meg a természetesen minden útjuk szízeit az ügyészségre. A rendőrség az aradi pénzügyi bizottságnál eddig közel húsz millió koronát foglalt le, a mely összeg mind a valutacsempészésből származik.

A nyomozás során a rendőrség az egyik aradi pénzügyi bizottságban elhelyezett és később Krausz János által felvett 4 és fél millió koronát foglalt le. Ezt az összeget, amely az egyik

valutacsempészésben részes ember tulajdona, strohmayer utján helyezték le a pénzügyi bizottság pénztárában. A lefoglalt milliókat több más, a nyomozás során lefoglalt milliók összegeivel együtt most az állami adóhivatal őrzi. Mint utólag értesülünk, a csempészés ügyében a rendőrség a legszélesebb körű nyomozást folytatja. Mint ismeretes, az elmúlt hét péntek délutánján a kurticsi vármű letartóztatták Lázár Gyula központi szolgabíró s lefoglaltak több mint tizenegy millió koronát. A további nyomozás folyamán részben aznap este és a rákövetkező reggel a rendőrségre kerültek még Hanthó Jenőné volt aradmegyei világi magyar főszolgabíró felesége, továbbá egy ismert aradi kereskedő, Krausz János, Niedermayer György és Reich Gyula. Több napon át tartott a kihallgatásuk és tegnap reggel valamennyiüket átkísérték az ügyészség fogházába. Pár órával ezen esemény után újból megszáporodott a letartóztatottak száma, mert tegnap este óta az ügyészség foglyai egy aradi ügyvéd és volt országgyűlési képviselő és az egyik aradi takarékpénztár egyik igazgatója is. Most már a rendőrség az ügyészséggel karöltve folytatja a nyomozást és néhány napon belül olyan stádiumban lesz a bűnyű, hogy azt egész terjedelmében közölheti a közönséggel az aradi sajtó.

Ma délután a valutacsempészési ügyvel kapcsolatban letartóztatták még Lelle Viktor banktisztviselőt, Eppstein Antant, Exner Arankát, özv. Kiss Antalné, Szentiványi Annát és Szentiványi Hajnalt.

Már butorokkal is láncolnak.

A lánckereskedők áru hiányában az utóbbi időben már a butorokra is rávetették magukat és pedig teljes sikerrel, mert sikerült elérniük azt, hogy a butorok ma már valószínűleg fantasztikus áron kelnek el. Az aradi napilapokban nap-nap után jelennek meg hirdetések, amelyek mind arról adnak

hírt, hogy egy pazar kényelemmel berendezett lakás elegáns és finom kivitelű butorai eladó. Legutóbb is megjelent egyik aradi napilapban egy ilyen hirdetés, amely arról számolt be, hogy egy ötszobás lakás butora eladó. Akadt is rá egy vevő, aki drágálta a borribilis vételárát és vétel előtt elment az egyik butoros céghez érdeklődni az árak iránt. Itt legnagyobb meglepeté-

sére tudomására hozták, hogy az, aki a butort el akarja adni, rövid három hónap alatt már a harmadik butorvétel eszközzel a cégnél és a butorokon mindig sikerül tudni, persze tetemes nyereséggel. Sokszor láncosoknak adja el a butort, akik azt még drágábban adják el, ritkán pedig a butorra rászorulóknak. Egyenesen erre a célra bérel egy lakást, itt elhelyezi a butorokat, egy pár olcsó szőnyeget is vásárol hozzá, majd egy rossz festményt és így sikerül mindig tudni a lakás butorzatán. A butor-kereskedő és a láncos butorárai között már lényeges volt a differencia. Nagyon ajánlatos lenne, ha a rendőrség megakadályozná a láncolásnak ezt az új és szemérmetlen módját.

Temesvár, 1920. augusztus hó 14. Hirdetmény!

A román kir. Hadügyminiszterem Igazgatóságának folytatolagosa rendelkezése a Hadügyminiszter ur döntése alapján a nyugdíjazott katonáknak és őlelmiszereknek való kifizetéséről f. é. június hó 1-től bevezetett és a további őlelmiszereknek a kiszolgáltatását eszköz a háborúban elesett özvegyek és gyermekek vagy rokkant tisztaknak engedélyezett. A II. hadtestparancsnokságnak f. é. július hó 17-éről kelt körrendelete alapján 35965. I. sz. a. közhírré téve a következő kiegészítést véglegesen tekintve, hogy a beszerzés őlelmiszerekről és állományokból jogosult rokkant tisztak, hadiözvegyek és árva részére.

Rokkant tisztaknak tekintendők mindazok, akik a felülvizsgáló-bizottság által (a volt osztrák-magyar rendszer szerint) rokkantnak nyilvánítottak, a mi a nyugdíj okmányokból megállapítható. Hadiözvegyek és árvaaknak mindazok tekintendők, akik a nyugdíjhoz vagy az eltartási járulékhöz az 50%-ot már megkapták.

Mindazok, kik a fenti őlelmiszerekre jogosultak, felhívattak, hogy az illető őlelmészeti raktárnál illetve az illetékes katonai leadási helynél a tanúsítványra vonatkozó iratokkal jelentkezzenek s hivatalos megállapítás alapján az őlelmiszerek havonta folyósíthatók legyenek.

A 19-ik Hadosztály-parancsnokság.

36433. szám.

Három új gyógyszerár.

A volt kormányzó-tanács, mint annak idején megírtuk, két új gyógyszerári jogot adott ki. Az egyik gyógyszerár a Str. Metianu (Forray-utca) és Piata Catedralai (Tököl-tér). sarkán legközelebb megnyílik, a másik patika szintén nem sokára megnyílik a Boulevard Regele Ferdinand (Andrássy-uton.) Most három új kártya érkezett a városhoz. Ciocoi János fogarasi gyógyszerész patika-jogot kér a Mosoczy-telepre, Daianu bucuresti gyógyszerész a belvárosba, Lupu Traján dicsőszentmártoni gyógyszerész pedig nem jelöli meg a helyet. Az egészségügyi bizottság s hó 16-án délután 5 órakor tart ülést, amelyen a kártyákkal foglalkozik. Az ülésre dr. Demian Aurél elnök ezúton hívja meg a bizottság tagjait.

H I R E K

Az angol és francia munkásság a háború ellen.

PARIS. Az angol munkáspárt titkára, Henderson felhívta a párt helyi csoportjait, hogy Angliának az orosz-háborúba való beavatkozása ellen, valamint a legyver- és municiószállítások ellen tiltakozó demonstrációkat tartassanak. A francia szociálista párt titkársága is felhívást közöl, amelyben belejeleníti, hogy akciót indít annak megakadályozására, hogy a Szovjetországgal szembeni vállalkozások által egész Európát eljódj lángra borítsák.

— FERDINÁND KIRÁLY STAJERLAKON. Arról értesülünk, hogy Ferdinánd király legközelebb Stajerlakra érkezik, hogy megtekintse az ottani bányákat. A király és kísérete vadászatot is rendez a kies fürdőhely környékén.

— STATÁRIUM A KELETI NÉMET HATÁRON. A Frankfurter Zeitung beszámol arról, hogy a németek a keleti határainál — tehát a lengyel-orosz határsínter közelében — elrendelték a statáriumi.

— NEM NYILIK MEG A TIMISOARAI (TEMESVÁRI) HADAPRÓDISKOLA. A városi prefektúrát ma értesítette a VII. hadtest parancsnoksága, hogy a hadügyminiszter rendelkezése értelmében a temesvári hadapródiskola nem nyílik meg.

— A ROMÁN SZÍNHÁZAK FELÜGYELŐJE. Vasile Antoniu tanárt román zeneszerzőt a román színházak felügyelőjévé nevezték ki.

— A NEMZETKÖZI PÉNZÜGYI KONFERENCIA. A napokban megirtuk, hogy Brüsszelben szeptember 4-én pénzügyi konferencia veszi kezdetét. Most arról értesülünk, hogy erre a konferenciára Németország is küld képviselőket.

— TORNATANÁRT KERES A TÉRPARANCNSOKSÁG. A következő hirdményt kaptuk: Keresünk tornatanárt a gimnázium által engedélyezett katonai iskola első osztálya részére. Reflektánsok jelentkezzenek d. e. 8—12-ig, d. n. 3—6-ig a Térparancsnokságnál.

— HÁZASSÁG. Darányi Vilmos és Polonyi Emma e hó 14-én fél 7 órakor tartják esküvőjüket a Minoriták templomában. (Minden külön értesítés helyett.)

— HIRDETMEY. Aradváros adóhivatala ezennel közhírré teszi, hogy az 1920. évre szóló közlekedési adókievétel leltrom 1920. évi augusztus hó 12-étől 8 napi közzemlére a városi adóhivatalban kitétetett azzal, hogy a kivétel után az adóvíz kézbesítésétől számított 15 napon belül fellebbezésnek van helye. Arad, 1920. augusztus hó 11-én. Arad várf. város adóhivatala.

— A VÁROSI SERTÉSHUS KIMÉRESE. Értesítjük a közönséget, hogy a városi sertések husát e hó 14-én délután és e hó 15-én délelőtt az alatti kerteseknél mérik ki: Marx János, Fertig József, Costa Romulus, Guthier Rezső, Guthier György, Prokopetz József, Pribán Miklós. Közélmérés helye: Arad.

— AZ ORADEA-MAREI (NAGYVÁRAD) TÖREKVÉS-AMTE. 15-én d. n. 5 órakor mérközést tart az AAC. pályán.

— ELŐLEGES JELENTÉST tesz az aradi Patronázs Egyesület agha vezetősége arról az idén legimpozánsabb méreteiben rendezendő parkünnepéről, amely szeptember 5-én egy teljes napon keresztül fogja szórakoztatni Arad egész társadalmát. A legelsőrendű társadalmi intézmény szolgáltatásában álló rendezőség a hatóságok teljes megértő pártfogását bírja s minden haladni akaró kultur embert meghív és támogatásra szólít fel.

Zsidókérdés a magyar nemzetgyűlésen.

A Románia írja: A magyar nemzetgyűlés augusztus 9-iki ülésén Budaváry képviselő folytatta szombaton megkezdett beszédét. Radikális megoldást ajánl a zsidókérdés rendezésére, amely ügyben a következő indítványt teszi: 1. A mezőgazdasági tulajdon a zsidók kezéből vétessék ki. 2. Zsidó ne vehessen bérbe földet. 3. Zsidók honosítása töröltessék el. 4. Zsidók ne foglalhassanak el állami hivatalt. 5. Zsidók a rend-

őrség kötelékébe ne vétessenek fel. 6. Katonák ne lehessenek. 7. Ne tarthassanak keresztény szolgálkat. 8. Ne lehessen lapkiadó és végül: 9. a háború tartama alatt szerzett minden zsidóvagyon elkoboztassék. Szabó István közlélmézési miniszter kijelentette, hogy nem ért mindenben egyet Budaváryval, de mégis hozzájárul az indítvány tárgyalás alá bocsátásához.

A lengyelek ellenoffenzívája Galliciában.

VARSÓ. A lengyelek galiciail offenzívája kedvezően fejlődik. Bródyt visszafoglalták és a frontot egész Tarnopolig nyomták vissza. A Bug folyó mentén mindentitt elkeseredett harcok folytak a bolsevikiekkel, akik át akar nak kelni a folyón. Az északi szakaszon véres harcok után a lengyelek kiűrtették Lomzát és Ostrovet. Ostrolenka mellett a bolsevikiek erős támadását a lengyel csapatok visszautasították.

AZ OROSZOK NEM VONULNAK BE VARSÓBA.

LYON. Londonból jelentik: Lloyd George egy óras eszmecséret folytatott Kamenefiel és egy látszik biztosítékokat kapott arra, hogy a vörös hadsereg nem fog Varsóba bevonulni. A „Petit Parisien” tudni véli, hogy az angol kormány hajlandó elfogadni a szovjet jegyzékét és a londoni konferencia Millerand meglelése előtt semmiesetre sem határozza. Ugyanezen lap tudósítója szerint az angol kormány pénteken nagyon tevékeny volt. A „Matin” jelent Londonból, hogy a lengyel hadsereg helyzete javult és a vörös hadsereg offenzíváját megállították a Bugnál. Az „Excelsior” azt a hírt közli, hogy az angol admirális parancsot adott valamennyi hajóparancsnoknak, hogy Oroszországot vegyék újból blokád alá.

AZ OROSZOK VISSZA AKARJÁK AL-LITANI NAGYOROSZORSZÁGOT?

WIEN. Az 8 Uhr hatalmas cikkben foglalkozik az orosz offenzíva tulajdonképeni céljaival. A lap szerint Szovjetországgal azért huzza-halassza a tárgyalásokat, hogy ezáltal időt nyerjen és elfoglalhassa egész Lengyelországot, Galiciát és Ukrajnát. Oroszországnak feltett szándéka teljesen letörni a lengyel imperia-

lizmust és az elzár munkásokat kizsabadítani. Galiciát pedig Ukrajnával egyesítve egy közös ukrajnai szovjet köztársaságba tömöríteni, amely felett a moszkvai központi szovjet gyakorolna felügyeletet. A végcél teljesen párosoross jelleggel bír: visszahitani Oroszországot korábbi helyzetét Európa keleti részében. Az oroszok céljukat nyolc-tíz nap alatt vélük elérhetni.

A LENGYEL KORMÁNY JEGYZÉKE AZ OROSZOKHOZ.

VARSÓ. A lengyel kormány újabb jegyzéket intézett a szovjetkormányhoz. E jegyzék rámutat a fegyverszüneti szerződés megkötése ellen, a szovjet-kormány részéről támasztott nehézségekre és kijelenti, hogy a lengyel kormány rámutatni kénytelen, hogy a szovjet-kormány a hadiállapot tartóssá tételére törekszik és ezzel az ellenségeskedések meghosszabbításáért őt terheli a felelősség. A lengyel kormány azonban attól az óhajtól vezéreltetve, hogy a háborút befejezza, elfogadta a szovjet-kormány azon előterjesztését, és a fegyverszüneti és a békefeltételek egyidejű tárgyalása végett delegátusait Minszkbe küldte. Kénytelen azonban formális biztosítékokat kérni, azíránt, hogy delegátusai zavartalanul érintkez-hessenek kormányukkal és hogy a tárgyalások megkezdésétől minden támadó hadművelet szünetel-jék. A lengyel kormány kész békét kötni a nemzetiségi jogok kölcsönös elismerése alapján és mindent megtesz ama kérdések megoldása érdekében, melyek a jövő békét biztosítják Lengyelország és keleti szomszédai között. A lengyel kormány viszont nem tárgyalhat egyetlen olyan feltételt sem, mely Lengyelország belügyeibe való beavatkozás által szuverén jogait érintené.

A magyar kormány tárgyal a szocialistákkal.

(Orosz repülőgépek Budapest felett.)

BÉCS. Budapesti hírek szerint a magyar kormány tárgyalásokat kezdett a szocialistákkal. Csizmadia Sándort óhajtották megnyerni a kabinetbe való belépésre. Csizmadia kijelentette, hogy csak oly feltételek mellett lép be a kormányba, ha a cenzurát megszüntetik, a hadiállapotot felfüggesztik és a szovjet politikai elitel-

teknek megkegyelmeznek.

BÉCS. Budapest felett orosz repülőgépek jelentek meg, amelyek röpcédulákat szórtak le. A röpiratokban a lakosságot kitar-tásra és türelemre bizdítják. A rendőrség nagy igyekezettel gyűjtötte össze ezeket a röpiratokat, nehogy a munkásság kezébe jussanak.

— AKIK 120.000 KORONÁVAL KÁROSÍTOTTAK MEG MUNKÁSTÁRSAL-KAT. Oradea-Marérol (Nagyváradról) jelentik: Szűcs Jenő, a fűtőház főnökségéi alkalmazott mérnök a rendőrségen bűnvádi bejelentést tett Watzel Dezső, Tóth Imre és Schwartzberg Lajos földművelői munkások ellen, akiket négy részletben, összesen 700 darab ezer koronát kifizetőket let Clujra (Kolozsvárra) a CFR-hez váltani itt letelezettek let nekik az ezreket és pedig 3 koronában számítottak nekik egy lelt. A nevezett négy munkás eladta a lelt 350 koronáért és az 50 filléres hasznát zsebre-várták; koronákat hoztak haza lel helyett. Ilyenformán 120000 koronával károsították meg munkástársukat. Letartóztatták őket.

— KÉPKÁLLÍTÁS. Kupotzky Albert a kistűz elűl (Kolozsvári) festőművész kollektív tárlatot rendez Aradon a Kultur-palotában. A tárlatnak, amely Arad művészi életének rendkívüli eseménye, vasárnap délelőtti 11 órakor lesz az ünnepélyes megnyitása.

— SZEMÉRMELTEN URÍASSZONYOK. Diákok a lánckereskedelmében. A szerelem határa, vagy a köszívő ember leánya. Asszonyi nyomorúság. Horváth Nusi színművendék korából. Asszonyom drámai Nyaralás. Nincs téma! Jótékony-ság. Málá, irigység. Ugyvédelőitök tiz-parancsolata. Repülőgép a színpadon. Egy filozófus hagyatékából. Kritika. (Miért írnak még mindig? ... Tűzpróba.) — ezzel a gazdag tartalommal jelent meg az Aradi Élet legújabb száma.

— AAC Old-Boys atlétikai verseny. Kedélyes atlétikai versenyt rendezett tegnap délután az AAC Old-boys csapata az egyesület Török Gábor-utcai pályáján. A programszámok vidám atlétikai viadalokból volt összeállítva és a szép számban egybegyűlt közönséget mindvégig derős hangulatban tartották. A tréfas díjakat dr. Korányi Barnabé és Vass Gusztáv osztották ki. A kedélyes sportdélután dícséretére szolgál az érdekes Old-boys csapatnak.

— KALAND EGY UTLEVÉL KÖRÜL. A Hacker-ügy titkai. Egy cse-csemő, aki fél. Jegyzékáltás a be-törökkel. Utban a milliók felé, Vices ro-konság, Furcsa levelek, Vásárolók öm-neki Hírek a nagyvilágból, Földet ké-reki A Fáklya panaszkönyve című cik-keket hozza az Aradi Fáklya legújabb száma, melyben az „Egy híres nagyvilági nő karrierje” c. érdeklésítő cikksorozat második részét is közli.

Gécs Károly halála.

Tegnap boncolta fel az ügyész-ség a gyanus körülmények között elhunyt Gécs Károly építész halálát. Dr. Fikler Károly főügyész, dr. Ursin vizsgálóbíró-helyettes és dr. Kabdebó törvényszéki orvos mentek ki a felső temető halottas házába a boncolást megejteni. A boncolás semmi pozitív adatot nem tudott megállapítani, ami Gécsnére terhelő lenne és semmi sem bizonyít amellett, hogy Gécs nem önkézevel vetett véget életének. A boncolás után helyszíni szemlét tartottak az ügyész-ség és rendőrség emberei az elhunyt építész Aulich Lajos-utcai lakásán, azonban a való és pontos tényál-lást itt sem lehetett megállapítani. Az ügyész-ség rendelkezése most fegyverszakértők vizsgálják meg a lövések helyét, talán ezeknek a szakértői vallomása több világosságot deríthet az építész halálának titokzatos körülményeire. Gécs-nét egyelőre még őrizet alatt tart-ják.

A kat. gimnázium tanárainak esküje.

Megirtuk, hogy a katolikus főgimnázium tanári karának egyrésze hajlandónak nyilatkozott a román honpolgári eskü letételére, míg a többi jegyzőkönyvbe mondomta az eskü letétele ellen felhozott kifogását. A jegyzőkönyvet, amelyet a belföldi államtitkársághoz terjesztenek, ma írták alá a tanárok. A tegnapi megbeszélésen négy tanár nem jelent meg betegség miatt és azért, mert a vakációt másutt töltik. Nyolc tanár pedig már akkor nyilatkozott, amikor a városi tisztviselők Dr. Angel István helyettes polgármester ma hivatalosan megkezdte Burján János főigazgatót, intézkedik, hogy a távolmaradt tanárok visszatérésük alkalmával haladéktalanul jelentkezzenek a polgármesteri hivatalban.

MOZI.

* A mozgóképzinházak műsora. Augusztus 14-én az Apollóban: Costamalai legenda. Romantikus dráma. — Az Urániában: A tudomány szolgálatában. Kétfilm.

* A tudomány szolgálatában. (Kulturális az Urániában.) Még élénk emlékeztetőben van Arad közönségének a „Legyen világosság” című filmsorozata, s ehhez hasonló levegőt az Uránia mai programja is. A megrendítő realizmussal megírt, művészi kivitelű filmet minden intelligens embernek morális kötelessége megnézni. Szombaton vetíti először az Uránia új műsorát.

* Costamalai legenda. (Az Apolló szenzációja.) Egy elsőrangú olasz filmgyár a costamalai legendát dolgozta fel impozáns méretekben és pazar kivitelben. Amint a rege a régi káprázatos, szíves világáról mesél, azt mind előbbünk varázsolja a film. A főszerepet a legzebb filmdiva, Fabienne Fabreges játssza alapos rutinnal. Szombattól kezdve három napig perog a kép az Apollóban.

A szerkesztésért ideiglenesen:
SIPOS IVAN
felel.

Cenzurat: L. Albu.

Apró hirdetések

Alkalmazás.

FISZTESSÉGES, dolgos mindenre vagy vejáron, ki padlókefélshez ért, szeptember 1-re felvétetik a Bathfány-u. 38. f. em., jobbra. 1000

FOGORVOSI laboratóriumba ügyes, fiatal fiú, vagy leány tanulónak felvétetik. Dr. Spielberger, Strada Consistorialului (Bathfány-utca) 21. 8896

JOBB nő eszesemő gyermekkel keres állást mint háztartásbeli nő. Vidékre is elmegy. Cím a kiadóban. 8894

HAZVEZETONONK ajánlunk 28 éves, szorgalmas asszony vidékre is. Cím Wallinger hirdetőjében Lázár-utca. 8889

SZAKÁCSNÓ jó bizonyítvánnyal ruhához szeptember hó 1-ére felvétetik. Cím a kiadóban. 800

HAZVEZETONÓ keresetlik, ki főszet, sültet önállóan vállalkoz. Cím a kiadóhivatalban. 8887

KISKERESKEDŐKNÉL jól bevezetett helyi ügynök keresetlik helyi üzlet-nagykereskedés részére; csak elsőrendű érők nyújtsák be ajánlatukat „Szakember” jellegre a lap kiadójába. 8888

Vétel és eladás.

KAFFHAZBERENDEZÉS, esetleg részletekben is eladó. Felvilágosítást ad Polgár kereskedelmi iroda, Piata Catedraliei (Thököly-tér) 6b. 8897

ÚJ MODERN uriszoba eladó. Megtekinthető Mészáros virágüzletében Bulv. Regele Ferdinand (József főherceg-ut) 2. 8401

RÉZÜST ártázzal eladó. Cím Wallinger hirdetőjében Lázár-utca. 8889

ELADÓ egy finom nagy szalcsin ruha. Megtekinthető Str. Bucur (Eötvös-utca) 2. I. emelet délelőtt 8—10-ig. 8408

KÖNYVTARAKAT, hangjegyeket, festményeket és bálgyűjtőanyagokat vess Kerpel könyvkereskedés. 824

NYERS BORKÖVET vessék minden mennyiségben. Irom Arnold, Arad, Ruceni Miklós-utca 80., vagy Fiastra-utca 7. sz. 2567

Cooperativo de credit si economii a Borosjenului si imprejurimel.

INVITARE

la a XX. adunarea generala anuala

a Cooperativului de credit si economii a Borosjenului si imprejurimel, ce se va tine in ziua de 29. August 1920. la orele 8 dupa masa in localul Cassei de depuneri din vales Criului si societate comerciala pe actiuni.

Ordine de zi:

1. Alegerea a doi membri pentru verificarea procesului verbal al adunarii generale.
2. Raportul directiei si al comitetului de supraveghere despre gestiunea anului 1919—1920, prezentarea Contului Profit si Perdere si discutia propunerii referitoare la repartizarea veniturii.
3. Darea absoluturului pentru directie si comitetul de supraveghere.
4. Alegerea directiei pe un period de 3 ani.
5. Alegerea comitetului de supraveghere pe un period de 1 an.
6. Stabilirea premiei pentru comitetul de supraveghere.
7. Discutia propunerilor fidele in sensul paragrafului 11. din statutu.

Borosjen, 7. August 1920.

Directiunea.

CONTUL-BILANT.

MERLEG-SZÁMLA.

Active. Tartozik.					Passive. Követel.
84. Cont de cassa la Casa de depuneri din Borosjen — Pénztár számlában a Borosjenői Takarékpénztárnál ...	63478	16	77. Párpi fundamentale — Üstetreszek Fond de rezervă — Tartalékai ...	63790	
90. Bilete — Juték-papir ...	61429		80. Creditori — Hitelezők ...	72360	
66. Imobili — Ingatlan ...	20000		89. Profit din anul trecut transpus — Nyereség áthozat mult évről ...	1204	99
			77. Profit din anul curent — Folyó évi nyereség ...	2904	80
				8257	37
				5462	17
				144907	16

Perdere.

CONTUL PROFIT SI PERDERE.

NYERESÉG-VEZTESEG-SZÁMLA.

Profit.

Nyereség.

88. Cheltuieli — Költségek ...	11250	52	77. Profit transpus — Nyereség áthozat ...	2904	80
89. Impozit — Adó ...	7860	64	78. Profit dupa marfuri — Aru jövedelem ...	2196	79
77. Profit din anul trecut transpus — Nyereség áthozat mult évről ...	2904	80	85. Interese — Kamat ...	1291	81
77. Profitul anului curent — Folyó évi nyereség ...	8257	37			
				24693	88

Borosjen, 30. Iunie 1920. — Borosjen, 1920. Junius 30-án.

Directiunea: — Igazgatóság:

Aladar Kartos, m. p., director general — vezérigazg., baron Ladislo Solymosy, m. p., pres. directiunea — igazg. elnök. Stefan Burjan, m. p., contabil — könyvelő, Alexandru Mesterházy, m. p., director — ig. tag. Pavel Szekendy, m. p., director — ig. tag. Andrei Török, m. p., director — ig. tag., dr. Ignatie Ceilag, m. p., director — ig. tag.

„Contul Bilant”, si „Contul Profit si Perdere” prezenta la-am examinati si la-am confrontat cu cartile principale si auxiliare si la-am aflat exacte si in ordine: Jelen „Merleg”, valamint „Nyereség-vesztés” számlát megvizsgáltuk, a 36-és segédkönyvekkel összehasonlítottuk, mindenben helyesnek és rendben levőnek találtuk.

Comitetul de supraveghere: — Felügyelő bizottság:

Dr. Teodor Burdan, m. p. pres. — i. b. elnök, George Osap, m. p., Eugen Fejér, m. p., Francisc Zarevsky, m. p. 8888

CIMBALOM oleson eladó. Strada Cogalniceanu (Miklós-utca) 58., ajtó 2. 8899

Ingatlan.

ELADÓ Sága, Kossuth-utca 14. számú háztörek. Tudakosódn Tehén-u. 4. szám alatt. 8400

EGY tüzeltől álló épület eladó. Forgalmass járási székhelyen, külföldön rófolnak alkalmas, mitűtű ez nincs a községben. Cím Wallinger hirdetőjében Lázár-utca. 8889

ELADÓ Baracka-Hűvösvölgyben 2 hold szőlő. Róvobbet ugyanott Mészáros Istvánál. 8405

Üzletek.

SZILVETHELYISÉGET keresek a Fő-téren vagy annak közelében, esetleg berendezéssel is. Cím Est hírlapírókban. 10966

Borosjenő és Vidékének Gazdasági és Hitelközvetítőse.

MEGHÍVÓ

a Borosjenő és Vidékének Gazdasági és Hitelközvetítőseinek

XX. évi rendes közgyűlésére,

mely a „Körösvölgyi Takarékpénztár és Kereskedelmi Részvénytársaság” helyiségében 1920. augusztus hó 29-én délután 3 órakor fog megtartatni.

Tárgysorozat:

1. A közgyűlési jegyzőkönyvet hiteltől 2 tag választása.
2. Az igazgatóság és felügyelő-bizottság jelentése az 1919—1920. üzletéről, a mérleg, nyereség-vesztés számla előterjesztése és a nyereség hovatartozására vonatkozó indítvány tárgyalása.
3. Az igazgatóság és felügyelő-bizottság részére a felmentvény megadása.
4. Az igazgatóság megválasztása 8 évre.
5. A felügyelő-bizottság megválasztása 1 évre.
6. A felügyelő-bizottság díjazásának megállapítása.
7. Az alapszabályok 11. §-a értelmében teendő indítványok tárgyalása.

Borosjenő, 1920. augusztus 7.

Értesítés! Ugy a n. é. közönség, mint ismerőseim szíves tudomására adom, hogy a Bulv. Regele Ferdinand (Boros Bóni tér 13. sz. alatti „Corsó” kávéházat Bukor Minálytól megvettem és azt szombaton este ünnepélyesen megnyittem. Együttal felkérem mindazokat, akiknek a régi tulajdonossal szomban valami követeleése van, hogy azt nála ma hérom napon belül bejelentend szíveskedjenek. Továbbá szíves pártfogást kér Petre Oana, a „Fekete bárány” volt újsíróra. 8889

Kitűnő polgári konyha MAYER ETTRENN és árszarak Str. Bucur (Eötvös-u.) sz. 8888

Aranyat, ezüstöt

hírdely mennyiségben vess 2754

Háspenti Aranybaváló ékszerész Bul. Reg. Ford. (József főherceg-ut) 12. 8888

83—1920. szám.

Pályázat.

A Pankotai Izraelita (statusquo) Fiskálköztség ELKjárósága pályázatot hirdet egy előmádkosó állásra. Pályázónak a metaszt és a vallásos tanítását is válnia kell. Az állás asonnal elfoglalható, Lakás természetben. Pályázatok a fizetési igények megjelölésével haladéktalanul beiktandók. Utiköltség csak meg-hívottaknak lesz megérítve. Pankota, 1920. augusztus 11-én. Weiss József, a. k. hítk. elnök. 8888

Csáky

órák, ékszerész és vasműk Aradon, Str. Horia (Széchenyi-u.) 1. Szakosk műhely és ékszer vasműk műterem 8871

Aranyat vess a legmagasabb áron!

Kárpitos

munkákat jutányosan és gyorsan véges Francisc Norák kárpitos, Str. 29. Decembrie (Hasszinger-u. 5.) 810

Nem kell több.

sem spiritus, sem petróleum, sem gáz gyorsaság, mert a minden sparhard kárkására alkalmazható, a hulladékkal, puha és kemény apróval, valamint fa-szánnal egyformán, füstmentesen fűthető, kis takaréktűzhely mindenfajta gyorsfűtő felhívul. Fogyasztása minimális, mert 30 dekagramm fahulladékkal 20 perc alatt 1 liter vizet, 40 dekagramm 25 perc alatt 2 liter vizet forral fel. Minden más tüzelési mód mint pl. spiritus, petróleum, elektromos stb. és a sparherden való melegítés, majdnem tízszeresébe kerül. A középnyagsáru háztartásoknál tehát ennek a kis takaréktűzhelynek alkalmazása mellett a sparherdekre való reggeli és esti alágnyújtás teljesen elegendő. Ára 235 kor. Kapható a kizárólagos elárúzóknál Haresch Gyula és Berta Testv.

HARRIK

nyakkendő férfi divat és fehérnemű iparvállalat a legzebb kivitelű fehérneműek készítését vállalja 10306

Str. Molianu (Forray-utca) 6. sz.

Sodronyszeg

minden nagyságban a leg-olesőbb árban kapható

Piata Avram Iancu (Szabad-ság-tér) 9. (Főhelyiségben). 8888

Kifutó fiu

jó fizetéssel felvétetik.